

TOVERITAR

The State Historical Society

No. 14

TIISTAINA, HUHTI

+ P.—TUESDAY, APRIL 4TH 1922—Kahdestoista Vuosik.

Taide ja Työläisten Yhteiskunta

Vielä viime vuosikymmenellä monet sosialidemokraattitkin selittivät, että "taide ja politiikka ovat kaksi eri asiaa ja niitä ei mitenkään sovi sekoittaa toisiinsa", ollenkaan ottamatta lukuun ehta porvarillisten taitelijain veisua samassa äänilajissa.

Nykyään ovat käsitteet tälläkin alalla nopeasti muuttumassa. Meidän ei enään tarvitse ottaa huomioon mitään joku kolmannen luokan "taitelija" sanoo asiasta, vaan kuulkaamme mitä mieltä ovat maailman kuulut taitelijat. Tosin heidänkin mielipiteensä vaihtelevat tässä suhteessa, mutta meillä on tilaisuus punnita heidän kunkin perustelujaan, joilla he mielipiteitään tukevat.

Maailman kuuluisin vanhojen kreikkalaisten tanssien tulkittaja, Isadora Duncan, on jo monta kuukautta viettänyt Neuvosto-Venäjällä eikä ole ai-keissakaan lähtöä sieltä muualle. Kaikki taiteen tosintuntijat tunnustavat hänet etevimmäksi taitelijaksi alallaan, joten hän varmasti tietää, mistä puhuu. Ei Isadora Duncan ollut bolshevikki Venäjälle mennessään, mutta nyt jonkun ajan siellä oltuaan sanoo hän: "millään porvarillisella hallituksella ei ole toivoakaan kyetä kilpailemaan ihannehallituksen kanssa (tarkoitetaan Venäjän neuvostohallitusta — L. G.) minkään taiteen ja erikoisesti tanssitaiteen kehittämiseksi." Moskovian työläiset käyvät tuhansittain nauttimassa hänen esityksiään ja m. m. vallankumouksen neljäntenä vuosipäivänä viime marraskuulla oli entiseen keisarilliseen ope-rahoneeseen niin paljon pyrkijöitä,

että täytyi oven ulkopuolelle asettaa osa armeijasta estämään ulkopuolelle jääneitä tunteksimasta ovia sisälle.

Ottakaamme tähän Isadora Duncanin mielialaa kuvaava selostus, jossa hän sanoo: "Moskovasta löytää suurimman kannustimen kehitykselle. Siellä ei ole sitä painostusta taiteellisille pyrkimyksille, joka vallitsee kaikissa porvarillisissa maissa. Viimeksi mainituissa siiveystävät, lait ja muut tavat ovat sellaisia, että kukaan taitelija ei voi yrittääkään sitä mitä hänen sielussaan on. Siinä on aina laki, laki, laki, joka ehkä on lakikirjan pykälä, talkka yhteiskunnallisen tavan laki, mutta se on painostus, eikä todellista taidetta voi olla minäkään painostuksen alla.

Kun kirjoittaja kirjoittaa jotakin määräysten alaisena, voi hän parhaimmalla tapauksella tuoda esiin vain puolet siitä mitä hän tuntee. Hän on kaksipäinen olento, joka tuo esiin puolet omasta lahjakkuudestaan ja toisen puolen herransa määräysten mukaan teoksessa, joka ei edusta kumpaakaan. Sama on asia maalausissa, puheltoissa ja tanssissa. Esityksen tulee olla vapaata. Painostuksen alaisena ei ole mahdollista saavuttaa korkeinta yleveyttä.

Täällä ei ole sellaista painostusta. Ainoa tarkoitus on tulkita tunteita ja musiikkia tanssissa niin, että se tulkinta voi vaikuttaa keskinkertaisenkin henkilön mieleen. Ennen oli tarkoitus tehdä tulkinta niin monimutkaiseksi, että ainoastaan oppineet voivat sitä käsittää."

Isadora Duncan on amerikkalainen,

syntynyt Californiassa. Tässä maassa ollessaan hän lupasi jättää jälkeensä 50 täydellistä ihmisolentoa, jotka ovat kykeneviä jatkamaan hänen työtään. Hän perustikin vapaan tanssikoulun Rye-nimiseen paikkaan N. Y. valtiossa, jossa hänellä oli joukko tyttösiä, joille hän opetti kreikkalaisen tanssin yleveyksiä. Hänen opetuksensa perusteina olivat: herättää lapsen sydämessä kauneuden kaipausta, muodostaa lasten ympärille selkeä ilmapiiri, jossa ei ole mitään, joka ei ole kaunista. Lasten ruumiit vaistomaisesti jäljittelevät kauniita muotoja joita heille esitetään. Sisälyt, kauneus mieleen ja sydämeen ja se tulee kuvastumaan kasvoissa ja ruumiin muodossa."

Tämä suuri taitelija valittaa että Amerikka ei ottanut vastaan hänen opetuksiaan ja ajatteli perin vähän hänen taiteestaan, jonka vuoksi hän on joutunut samaan Parisissa ja Lontoossa ja samalla menestyksellä. Kyllästyneenä näihin kaikkiin hän meni Moskovaan, jossa hän sanoo löytäneensä vapauden sekä kirjoitetun, että tapal- kien painostuksesta ja jossa hän voi kehittää taidettaan kaikkein korkeimpaan mahdollisuuteen. Hänellä on Moskovassa koulu, jossa hän opettaa venäläisiä tyttösiä perehtymään vanhaan kreikkalaiseen tanssitaiteeseen.

Täydellinen vastakohta Isadora Duncanille on synnyttänyt venäläinen Desiree Lubovska, joka esiintyi ennen kuuluisassa venäläisessä balletissa. Venäjän vallankumouksen jälkeen hän tuli Amerikkaan. Hän pain- vastoin selittää, että on "naurettavaa

väittää, että todellista taidetta ei voi esittää muualla kuin kommunisti-Usen- sa yhteiskunnassa. Ja niiden suosio, jotka kykenevät siitä maksamaan, on ainoa kiitoin kallekiden taiteitten ke- hitykselle. Yhteiskunnan huipulla olevat parhaiten kykenevät taiteita pitämään arvossa. Kuka muu voisi ot- taa maalaustaitelijain mestarituot- tee kuin henkilö, jolla on rahaa? Ja kuinka hänellä voisi olla rahaa, jos ei hallitus suojelisi hänen omaisuut- taan, jota hän tarvitsee ansaitakseen tuota varallisuutta."

Hyvin paljon saman suuntaista on Lubovska sanonut ja lopuksi korista- nut mielenpurkauksensa huudahta- malla: "Olen jotenkin varma, että jos minut pakotettaisiin tuomaan tai- teeni alas katuojaan, niin hyljätelä koko taiteen."

Siis täydellinen porporvari! Hä- nen mielestään on taiteen esittämi- nen tavalliselle työläiselle samaa kuin vetää katuojaan! Lubovska lie- tenkin hirveästi rakastaa loisteliasta elämää näyttämön ulkopuolella ja ei- hän sitä löydä muualta kuin porvaril- lisesta yhteiskunnasta. Hän harras- taa taidettaan sen tuottaman aiheel- lisen hyödyn vuoksi, jota vastoin Isadora Duncan rakastaa taidettaan sen itsensä vuoksi ja haluaa, että kaikki yhteiskunnalliseen asemaa katsomat- ta pääsevät osalliseksi taiteen suoma- ta viihtäyksestä.

Tasapuolisen lukijan mielestä tie- tenkin Duncanin mielipide painaa vaakassa enemmän kuin porporvari- lisen Lubovskan, vai kuinka. — L. G.

YHTÄ JA TOISTA

Samaan aikaan kun vakaumuksien- sa julki lausumisesta sadat työläiset- verit saavat kitua vankiloissa, samaan aikaan kun satoja työläistövereita on karkotettu ja karkotetaan edelleenkin epämieluisina kansalaisina täältä "kansauvalan" maasta, samaan ai- kaan kun kapitalistisen järjestelmän uhrina ajetaan teloiteta Mooney, Sacco ja Vanzetti — heidän ainoana "ri- kokseensa" ollen työläisten järjestä- minen — samaan aikaan on valtiev- rasto antanut luvan tulla tänne "le- päämään" yhden kapitalist. järjestel- män raaimman tukipylvään, George Semenov'in. Hän oleskelee Canadas- sa ja odottelee, koska hän saa luvan tulla tänne, mutta on työvirastolle saapunut tukuttain vastalauseita sen johdosta, kun valtiovirasto on anta- nut luvan tänne saapumisesta tälle verikeraafille, siksi kun tämän o- lisi pitänyt murhahimossaan teloitella omaa joukkosankin. Ja mikä olisi tä- män "lepäämisen" tarkoitus, se on neuvoteija uudesta hyökkäyksestä Kaukaisen Idän tasavaltaan, sekä Neuvosto-Venäjän kukistamiseksi.

Kuinka tämä "vapauden ja oikeuden" puolesta taistellut maa kohtelee sota- veteraanejaan? Siten, että saavat riittämättömästi avustusta ruhjoutu- essaan työhön kykenemättömiksi so- tatantereella, jonka johdosta saamme lukea tämän tästä uutisia entisten so- tilasten itsemurhista. Ja eifantarpeita on suunnattomat määrät varastoissa, kuten maanviljelysvirasto tiedottaa. Ja kaiken tämän elintarvemuäärän keskellä miljoonat työläiset kärsivät nälkää, satojen epitoivoissaan tehdä itsemurhia, tai jonkinlaisia rikoksia, edelleen pidettäväksi Venäjään näh- den yllä, että vain kaikki bolshevikit

kuolisivat nälkään. Kärsitäänkö siel- lä nälkää vilja-aittojen ääressä? Ei!

Mutta mitä täällä? Oikeistotup- lajuolaisten taholta väitetään, että Venäjällä eivät ole työläiset vallassa, eikä siellä on vallassa 85 prosenttia pikkuporvaristoa ja työläisiä siis ai- noastaan 15 prosenttia. Kaikessa tapa- uksessa Venäjällä työläisten riistä- minen jyrkästi tuomitaan, kuten seu- raava uutinen toteaa: "Vasilostrovin kansanoikeuden kolmannessa osas- tosa oli t. k. 7 p:nä käsiteltävänä Pietarissa ensimmäinen laatuun sattu- nut tapaus, jolloin yksityistä teoll-isuuden harjoittajaa syytettiin työlai- ten riistämiseksi. Syytettävänä oli mekaanisen tehtaan ja rautavallimon "ankkurien" vuokraaja Arthur Cnats- berg. Työläisten edustajat syyttivät häntä siitä, että hän ei ole maksanut työläisille työpalkkaa marras- ja Jou- luk, ei yllä ja yötyöstä, sekä siitä a- jasta, jolloin tehdas on joutunut sei- somaan vuokraajan" takia. Oikeus katsoi oikeudenmukaiseksi työläisten vaatimuksen ja velvoitti kansalaisen Cnatsbergin suorittamaan työläisille 14 milj. 881 tuhatta ruplaa. Vuokra-ajan tähden johdosta tehtaan sei- somisajasta on Cnatsbergin suoritetta- va työläisille 60,000 ruplaa päivässä. Yllä mainittujen vakuudeksi juliste- taan Cnatsbergin omaisuus, tehtaan kalusto ja raaka-aineet sekä suorit- tut tilaukset takavarikkoon otetuksi. Samoin katsotaan hän syylliseksi työ- läisten palvelukseen ottamiseen il- man asianomaisten laitojen tietoa ja tämän johdosta sakotetaan häntä 10 milj. ruplalla nälkäisten hyväksi ja maksukyvyttömyyden sattuessa määrätään hänet palkkatyöhön kol- meksi kuukaudeksi. Kummanko puo- lella tässä on oikeus? Näidenkö yksi- tyisten yrittelijäin, joita pitäisi siellä olla 85 pros. "vallassa", vai ko sen 15 prosenttisen työläisjoukon.

Oikein menettelee Unkarin hallitus lähettyessään kommunistinsa Venä- jälle, sen sijaan, että niitä istuttaisi vuosikymmeniä vankilan komeroissa, luullen siten pääsevänsä työväenluo-

kan noususta. Mutta nämä karkoit- tut toverit tulevat tekemään kaikken- sa Neuvosto-vallan lujittamiseksi, jonka pystyessä pysyminen on kauhis- tus koko kapitalistiselle järjestelmäl- le. Tosin ei Unkarin hallitus ole teh- nyt tätä pitäen silmällä "Neuvoston" etua, vaan siksi, kun ei ole heitä e- nään uskaltanut tappaakaan niin har- taasti kuin olisi ollut halua ja varat- kaan eivät anna myöten elättää halli- tukselle "vaarallisia" työläisiään, niin on paras karkoittaa ne sinne, jossa heidät otetaan ilmieliiin vastaan.

Neuvosto-Venäjä on lupautunut maksamaan sitten vasta ulkomaiset velkansa eli tsaarin aikuiset sotavel- lat, kun liittolaiset ovat korvanneet ne tuhotyöt mitkä ovat liittolaisten tukemana tehneet Denin, Koltshak y. m. ja se mitä Venäjältä lähetetään, kultaan Amerikkaan, ei ole vanhojen sotavelkojen maksamista, vaan osten- taan sillä kullalla juuri leipää, sikäli kun ovat siihen saarroilla tilaisuudes- sa. Jos Venäjä ei ole voinut enem- pään ostaa leipää nälkäisille, on se ka- pitalististen maitten kauppassaarron syy.

Mikä ero on vangeilla ja vangeilla. Hardingin hallitus on laskenut va- paaksi pankkiviroja y. m. suurkaval- taita, siksi kun heidän "terveytensä" ei kestä vankilaelämää. Mutta työ- läisten, jotka eivät ole tehneet muuta "rikosta", kuin että ovat uskaltaneet vaatia itselleen inhimillisempiä oike- uksia, kytketään vankilan komeroi- hin, eikä lasketa sieltä vapaaksi, vaikka on todistettu, että osa heistä sairastaa keuhkotautia, mutta heitä ei vain lasketa vapaaksi, tietenkään ennenkuin tauti on kehittynyt niin pit- källe, ettei heistä ole mitään "vaa- raa" tälle järjestelmälle. Työläiset! Eikö olisi aika jo työläistenkin jär- jestyä kansainvälisesti, sillä siten ai- noastaan voimme murtaa kapitalis- min kahleet harteiltamme. Siihen velvoittaa meitä oman luokkamme e- tu. — Giga Laine.

Lasten ja vanhempien suhteista

Vanhan käsityskannan mukaan lasten hartiolle säilytetään kaikenmoiset velvollisuudet vanhempien kohtaan. Jotavastoin vanhempien velvollisuuksista lapsia kohtaan puhutaan hy- vin vähän. Jos mitään. Vanhemmat saivat "kuuliaisat lapset" jonkinmoi- sena palkkoina jumalalta, tuolta y- lemmältä ja vanhemmalta, jos he o- saavat häntä kyllin hyvin palvella. Ainoa velvoitus, mitä heille lapsia kohtaan annettiin oli se, että nöy- ryyttä ja orjuuttua heiltä. Vanhem- milla oli täydellinen ylivalta lasten yll, ei holhoava ja ohjaava, vaan ehdo- ton pakkolain voimaansa perustu- sista lapsilla ei ollut mitään oikeus- sia, paitsi armosta. Ja tätä käsity- kantaa tahdottiin juurruttaa lasten mieliin alkaisimmasta lapseudesta asti kaikilla keinoilla — viitsan voi- mailakin. "Jumalan kymmenissä, käskyissä" sanotaan: sinun pitää kunnioittaa isäsi ja äitiasi, että me- nestyisit ja kauan eläisit maan päät- lä."

Kuinka kauhea eikö tuo käsky o- le? Se on sekä pakollinen että eh- dollinen. Lapsen pitää kunnioittaa vanhempiensa huolimatta siitä, ovatko hänen vanhempansa kunnioittamises- arvoiset tai ei, ja jollei hän sitä tee ei hän myöskään saa menestyä eikä kauan elää maan päällä. Siis kuole- man ohalla pitää kunnioittaa isää ja äitiä olivatpa he sitten millaisia ta- hansa.

Nousevan polven kytkeminen vel- vollisuuksilla kiinni vanhaan, pakot- tamalla sen kunnioittamaan kaikkea sitä mikä on vanhaa, lahoja ja ho- mehtunutta soti se järkää että luon- nonlakia vastaan. Se on jalostant-